

اصول ایکوموس برای حفاظت و حفاظت و مرمت نقاشی‌های دیواری (۲۰۰۳)

مصوب چهاردهمین مجمع عمومی ایکوموس در ویکتوریا فالز، زیمبابوه، در سال ۲۰۰۳

مقدمه و تعریف

نقاشی‌های دیواری، از آغازین‌ترین مراحل، مانند هنر صخره‌ای، تا نقاشی‌های دیواری امروزی، نمونه‌های فرهنگی آفرینش انسان در طول تاریخ بوده‌اند. زوال، تخریب تصادفی یا عمدی آنها، خسارتی است که بخش قابل توجهی از میراث فرهنگی جهان را تحت تأثیر قرار می‌دهد. منشور ونیز (۱۹۶۴) اصول کلی برای حفاظت و مرمت میراث فرهنگی ارائه کرده است. اعلامیه آمستردام (۱۹۷۵) که مفهوم حفاظت یکپارچه را معرفی می‌کند، و سند نارا در مورد اصالت (۱۹۹۴) که به تنوع فرهنگی می‌پردازد، این اصول را گسترش داده‌اند. با در نظر گرفتن این موارد و سایر موارد مرتبط، مانند آیین‌نامه اخلاق (۱۹۸۴) ICOM-CC سند پائو (۱۹۹۷) و دستورالعمل‌های حرفه‌ای (ECCO ۱۹۹۷) هدف این سند ارائه اصول خاص‌تر برای حفاظت، نگهداری و حفاظت و مرمت نقاشی‌های دیواری است. بنابراین، این سند منعکس کننده اصول و رویه‌های اساسی و قابل اجرا در سطح جهانی است و مشکلات خاص مناطق یا کشورها را در نظر نمی‌گیرد، که می‌توان در صورت لزوم با ارائه توصیه‌های بیشتر در سطح منطقه‌ای و ملی آنها را تکمیل کرد.

غناي نقاشی‌های دیواری مبتنی بر تنوع بیان‌های فرهنگی، دستاوردهای زیبایی‌شناختی و تنوع مواد و تکنیک‌های مورد استفاده از دوران باستان تا به امروز است. مقالات زیر به نقاشی‌هایی که بر روی تکیه‌گاه‌های معدنی مانند گچ، آجر، خاک رس و سنگ خلق شده‌اند اشاره دارند و شامل نقاشی‌هایی که بر روی تکیه‌گاه‌های آلی مانند چوب، کاغذ و بوم اجرا شده‌اند، نمی‌شوند. مواد کامپوزیت در بسیاری از بناهای تاریخی نیاز به توجه ویژه‌ای دارند که خارج از محدوده این سند است. سطوح معماری و لایه‌های پرداخت آنها، با ارزش‌های تاریخی، زیبایی‌شناختی و فنی خود، باید به عنوان اجزای به همان اندازه مهم بناهای تاریخی در نظر گرفته شوند.

نقاشی‌های دیواری بخش جدایی‌ناپذیر بناهای تاریخی و محوطه‌های تاریخی هستند و باید در محل خود حفظ شوند. بسیاری از مشکلاتی که بر نقاشی‌های دیواری تأثیر می‌گذارند، به وضعیت نامناسب ساختمان یا سازه، استفاده نادرست از آن، عدم نگهداری، تعمیرات و تغییرات مکرر مرتبط هستند. همچنین مرمت‌های مکرر، کشف غیرضروری و استفاده از روش‌ها و مواد نامناسب می‌تواند منجر به خسارات جبران‌ناپذیری شود. شیوه‌ها و صلاحیت‌های حرفه‌ای نامناسب و غیراستاندارد منجر به نتایج ناگواری شده است. به همین دلیل است که یک سند مناسب که اصول حفاظت و مرمت صحیح نقاشی‌های دیواری را پوشش دهد، ضروری است.

ماده: سیاست حمایتی

یک رویکرد ضروری برای حفاظت از نقاشی‌های دیواری هر فرهنگ و مذهبی، فهرست کردن و تهیه فهرست از بناها و مکان‌ها از جمله نقاشی‌های دیواری است، حتی در مواردی که در حال حاضر قابل مشاهده نیستند. قوانین و مقررات حفاظت از میراث فرهنگی باید تخریب، تخریب یا تغییر نقاشی‌های دیواری، از جمله محیط اطراف آنها را ممنوع کند. قانون نه تنها باید حفاظت از نقاشی‌های دیواری را فراهم کند، بلکه باید منابعی را برای تحقیق، برخورد حرفه‌ای و نظارت در دسترس قرار دهد و زمینه را برای قدردانی از ارزش‌های ملموس و ناملموس آنها توسط جامعه فراهم کند.

در صورت نیاز به مداخله، این اقدامات باید با آگاهی کامل و رضایت مقامات مسئول انجام شود. برای هرگونه تخلف از این موارد، باید مجازات‌های قانونی پیش‌بینی شود.

چنین مقرراتی. مقررات قانونی همچنین باید اکتشافات جدید و حفظ آنها را تا زمان حفاظت رسمی در نظر بگیرند. پروژههای توسعه منطقه‌ای، شهری یا معماری، مانند ساخت جاده‌ها، سدها، تبدیل ساختمان‌ها و غیره که بر نقاشی‌های دیواری تأثیر می‌گذارند، نباید بدون مطالعه ارزیابی اولیه تأثیر و بدون ارائه راه‌حل‌های مناسب برای حفاظت از آنها انجام شوند.

باید با همکاری مراجع مختلف، تلاش‌های ویژه‌ای برای تطبیق و احترام به کارکرد آیینی نقاشی‌های مذهبی بدون به خطر انداختن اصالت آنها صورت گیرد.

ماده ۲: تحقیق

تمام پروژههای حفاظت باید با تحقیقات علمی اساسی آغاز شوند. هدف از چنین تحقیقاتی، کسب اطلاعات هرچه بیشتر در مورد ساختار سازه و لایه‌های روی هم قرار گرفته آن به همراه ابعاد تاریخی، زیبایی‌شناختی و فنی آنهاست. این امر باید تمام ارزش‌های مادی و معنوی نقاشی، از جمله تغییرات تاریخی، الحاقات و مرمت‌ها را در بر بگیرد. این امر مستلزم یک رویکرد میان‌رشته‌ای است.

روش‌های بررسی باید تا حد امکان غیرمخرب باشند. باید به نقاشی‌های دیواری که ممکن است زیر سفیدکاری، لایه‌های رنگ، گچ و غیره پنهان شده باشند، توجه ویژه‌ای شود. پیش‌تایزهای هر برنامه حفاظتی، بررسی علمی مکانیسم‌های پوسیدگی در مقیاس کلان و خرد، تجزیه و تحلیل مواد و تشخیص وضعیت است.

ماده ۳: مستندسازی

مطابق با منشور ونیز، حفاظت و مرمت نقاشی‌های دیواری باید با یک برنامه دقیق مستندسازی در قالب یک گزارش تحلیلی و انتقادی، همراه با تصاویر، کپی‌ها، عکس‌ها، نقشه‌برداری و غیره همراه باشد. وضعیت نقاشی‌ها، ویژگی‌های فنی و شکلی مربوط به فرآیند خلق و تاریخچه شیء باید ثبت شود. علاوه بر این، هر مرحله از حفاظت و مرمت، مواد و روش مورد استفاده باید مستندسازی شود. این گزارش باید در بایگانی یک موسسه عمومی قرار گیرد و در دسترس عموم علاقه‌مندان قرار گیرد. نسخه‌هایی از چنین اسنادی نیز باید در محل یا در اختیار مسئولان بنای تاریخی نگهداری شود. همچنین توصیه می‌شود که نتایج کار منتشر شود. این اسناد باید واحدهای قابل تعریفی از مساحت را از نظر چنین بررسی‌ها، تشخیص و درمان در نظر بگیرند. روش‌های سنتی مستندسازی کتبی و گرافیکی را می‌توان با روش‌های دیجیتال تکمیل کرد. با این حال، صرف نظر از تکنیک، ماندگاری سوابق و در دسترس بودن اسناد در آینده از اهمیت بالایی برخوردار است.

ماده ۴: حفاظت، نگهداری و مدیریت پیشگیرانه محوطه

هدف از حفاظت پیشگیرانه، ایجاد شرایط مطلوب برای به حداقل رساندن پوسیدگی و جلوگیری از اقدامات اصلاحی غیرضروری و در نتیجه افزایش طول عمر نقاشی‌های دیواری است. نظارت مناسب و کنترل محیط زیست، هر دو از اجزای ضروری حفاظت پیشگیرانه هستند. شرایط نامناسب آب و هوایی و مشکلات رطوبتی می‌توانند باعث تخریب و حملات بیولوژیکی شوند. نظارت می‌تواند فرآیندهای اولیه پوسیدگی نقاشی یا سازه پشتیبان را تشخیص دهد و از این طریق از آسیب بیشتر جلوگیری کند. تغییر شکل و خرابی سازه که حتی منجر به فروپاشی احتمالی سازه پشتیبان می‌شود، می‌تواند در مراحل اولیه تشخیص داده شود. نگهداری منظم ساختمان یا سازه، بهترین تضمین برای حفاظت از نقاشی‌های دیواری است.

استفاده‌های عمومی نامناسب یا کنترل‌نشده از بناها و مکان‌های دارای نقاشی‌های دیواری می‌تواند منجر به آسیب آنها شود. این امر ممکن است مستلزم محدود کردن بازدیدکنندگان و در موارد خاص، شامل تعطیلی موقت دسترسی عمومی باشد. با این حال، ترجیح داده می‌شود که عموم مردم فرصت تجربه و قدردانی از نقاشی‌های دیواری را به عنوان بخشی از میراث فرهنگی مشترک داشته باشند. بنابراین، مهم است که برنامه‌ریزی دقیق در مدیریت مکان لحاظ شود.

دسترسى و استفاده، و تا حد امکان، حفظ ارزش‌های ملموس و ناملموس اصیل بناها و محوطه‌ها.

به دلایل مختلف جامعه‌شناختی، ایدئولوژیکی و اقتصادی، بسیاری از نقاشی‌های دیواری که اغلب در مکان‌های دورافتاده قرار دارند، قربانی خرابکاری و سرقت می‌شوند. در این موارد، مقامات مسئول باید اقدامات پیشگیرانه ویژه‌ای را انجام دهند.

ماده ۵: اقدامات حفاظتی-مرمتی

نقاشی‌های دیواری بخش جدایی‌ناپذیر ساختمان یا سازه هستند. بنابراین، حفاظت از آنها باید همراه با بافت معماری و محیط اطراف در نظر گرفته شود. هرگونه مداخله در بنای تاریخی باید ویژگی‌های خاص نقاشی‌های دیواری و شرایط نگهداری آنها را در نظر بگیرد. تمام مداخلات، مانند تثبیت، تمیز کردن و ادغام مجدد، باید در حداقل سطح لازم نگه داشته شوند تا از هرگونه کاهش اصالت مادی و تصویری جلوگیری شود. در صورت امکان، نمونه‌هایی از لایه‌های چینه‌شناسی که گواهی بر تاریخ نقاشی‌ها هستند، ترجیحاً در محل خود، باید حفظ شوند.

پیری طبیعی گواهی بر گذر زمان است و باید به آن احترام گذاشت. اگر حذف تغییرات شیمیایی و فیزیکی برگشت‌ناپذیر مضر باشد، باید آنها را حفظ کرد. مرمت‌های قبلی، الحاقات و رنگ‌آمیزی‌های اضافی بخشی از تاریخ نقاشی دیواری هستند. این موارد باید به عنوان شاهدهی بر تفاسیر گذشته در نظر گرفته شوند و به طور انتقادی ارزیابی شوند.

تمام روش‌ها و مواد مورد استفاده در حفاظت و مرمت نقاشی‌های دیواری باید امکان درمان‌های آینده را در نظر بگیرند. استفاده از مواد و روش‌های جدید باید مبتنی بر داده‌های علمی جامع و نتایج مثبت آزمایش در آزمایشگاه‌ها و همچنین در محل باشد. با این حال، باید در نظر داشت که اثرات طولانی مدت مواد و روش‌های جدید بر نقاشی‌های دیواری ناشناخته است و می‌تواند مضر باشد. بنابراین، استفاده از مواد سنتی، در صورت سازگاری با اجزای نقاشی و ساختار اطراف آن، باید تشویق شود.

هدف از مرمت، بهبود خوانایی شکل و محتوای نقاشی دیواری، ضمن احترام به اثر اصلی و تاریخچه آن است. بازسازی زیبایی‌شناختی به کاهش آسیب‌های قابل مشاهده کمک می‌کند و در درجه اول باید روی مواد غیر اصلی انجام شود. روتوش و بازسازی باید به گونه‌ای انجام شود که از اصل قابل تشخیص باشد. همه اضافات باید به راحتی قابل جدا شدن باشند. از نقاشی بیش از حد باید اجتناب شود.

کشف نقاشی‌های دیواری مستلزم احترام به موقعیت تاریخی و ارزیابی آنچه ممکن است از بین برود، است. این عملیات باید تنها پس از بررسی‌های اولیه در مورد وضعیت، وسعت و ارزش آنها و زمانی که این امر بدون وارد کردن آسیب امکان‌پذیر باشد، انجام شود. نقاشی‌های تازه کشف شده نباید در معرض شرایط نامطلوب قرار گیرند.

در برخی موارد، بازسازی نقاشی‌های دیواری تزئینی یا سطوح معماری رنگی می‌تواند بخشی از یک برنامه حفاظت-مرمت باشد. این امر مستلزم حفاظت از قطعات اصیل است و ممکن است مستلزم پوشش کامل یا جزئی آنها با لایه‌های محافظ باشد. یک بازسازی مستند و حرفه‌ای با استفاده از مصالح و تکنیک‌های سنتی می‌تواند گواه بر ظاهر تاریخی نماها و فضای داخلی باشد.

هدایت شایسته پروژه‌های حفاظت-مرمت باید در تمام مراحل حفظ شود و مورد تأیید مقامات مربوطه باشد. مطلوب است که نظارت مستقل بر پروژه توسط مقامات یا مؤسسات ذیصلاح و بدون منافع تجاری در نتیجه آن تضمین شود. افراد مسئول تصمیمات مدیریتی باید معرفی شوند و کار باید توسط متخصصانی با دانش و مهارت‌های مناسب اجرا شود.

ماده ۶: اقدامات اضطراری

در موارد فوری، اقدامات فوری برای حفاظت از نقاشی‌های دیواری ضروری است. مواد و تکنیک‌های به کار رفته باید امکان اقدامات بعدی را فراهم کنند. مناسب

اقدامات حفاظتی باید در اسرع وقت با اجازه مقامات ذیصلاح انجام شود.

جداسازی و انتقال، عملیاتی خطرناک، شدید و برگشتناپذیر هستند که به شدت بر ترکیب فیزیکی، ساختار مواد و ویژگی‌های زیبایی‌شناختی نقاشی‌های دیواری تأثیر می‌گذارند.

بنابراین، این عملیات فقط در موارد شدید، زمانی که همه گزینه‌های عملیات در محل قابل اجرا نباشند، قابل توجیه هستند. در صورت بروز چنین شرایطی، تصمیمات مربوط به جداسازی و انتقال باید همیشه توسط تیمی از متخصصان گرفته شود، نه توسط فردی که کار حفاظت را انجام می‌دهد. نقاشی‌های جدا شده باید در صورت امکان در محل اصلی خود جایگزین شوند.

باید اقدامات ویژه‌ای برای حفاظت و نگهداری از نقاشی‌های جدا شده و جلوگیری از سرقت و پراکندگی آنها انجام شود.

استفاده از یک لایه پوششی که تزئینات موجود را پنهان می‌کند، با هدف جلوگیری از آسیب یا تخریب در اثر قرار گرفتن در معرض محیط نامناسب انجام می‌شود، باید با موادی سازگار با نقاشی دیواری و به روشی اجرا شود که امکان باز شدن مجدد در آینده را فراهم کند.

ماده ۷: تحقیق و اطلاعات عمومی

ایجاد پروژه‌های تحقیقاتی در زمینه حفاظت-مرمت نقاشی‌های دیواری، یک ضرورت اساسی برای سیاست حفاظت پایدار است. تحقیقات مبتنی بر سوالات تحقیقاتی که می‌توانند به دانش ما در مورد فرآیندهای تخریب بیفزایند، باید تشویق شوند. تحقیقاتی که دانش ما را در مورد تکنیک‌های اصلی نقاشی و همچنین مواد و روش‌های شیوه‌های مرمت گذشته گسترش دهند، در اجرای پروژه‌های حفاظتی مناسب ضروری هستند. این تحقیقات همچنین با رشته‌های مرتبط هنر و علوم مرتبط است. باید به حداقل رساندن آسیب به بافت قابل توجه برای مطالعه یا به دست آوردن نمونه‌ها انجام شود.

انتشار دانش از ویژگی‌های مهم تحقیق است و باید در هر دو سطح حرفه‌ای و عمومی انجام شود. اطلاعات عمومی می‌تواند به طور قابل توجهی آگاهی از نیاز به حفاظت از نقاشی‌های دیواری را افزایش دهد، حتی اگر کار حفاظت و مرمت ممکن است باعث ناراحتی‌های موقت شود.

ماده ۸: صلاحیت‌ها و آموزش‌های حرفه‌ای

حفاظت و مرمت نقاشی‌های دیواری یک رشته تخصصی در حوزه حفاظت از میراث فرهنگی است. از آنجایی که این کار نیازمند دانش، مهارت، تجربه و مسئولیت‌پذیری خاص است، مرمتگران و مرمتگران این نوع اموال فرهنگی باید طبق توصیه‌های آیین‌نامه اخلاق کمیته حفاظت ایکوم (۱۹۸۴) و انجمن‌هایی مانند ECCO (کنفدراسیون اروپایی سازمان‌های مرمتگران و مرمتگران) و ENCoRE (شبکه اروپایی آموزش حفاظت و مرمت) به صورت حرفه‌ای آموزش دیده و تحصیل کرده باشند.

ماده ۹: سنت‌های نوسازی

در بسیاری از مناطق جهان، شیوه‌های اصیل نقاشی هنرمندان و صنعتگران با تکرار برنامه‌های تزئینی و شمایلتنگاری تاریخی با استفاده از مواد و تکنیک‌های سنتی ادامه می‌یابد. این سنت‌ها، که نیازهای مذهبی-فرهنگی را برآورده می‌کنند و به اصول نارا پایبند هستند، باید حفظ شوند. با این حال، هرچند حفظ این دانش ویژه مهم است، اما این بدان معنا نیست که عملیات حفاظت و مرمت نقاشی‌های دیواری باید توسط صنعتگران یا هنرمندان انجام شود.

ماده ۱۰: همکاری بین‌المللی

اشتراک در مراقبت از میراث مشترک، مفهومی پذیرفته‌شده در سطح ملی و بین‌المللی است. بنابراین، تشویق به تبادل دانش و انتشار اطلاعات در هر سطحی ضروری است. در راستای همکاری بین‌ارشته‌ای، مرمتگران-حفاظتگران نقاشی‌های دیواری باید با همکاران خود در کشورهای دیگر و با مؤسسات و متخصصان مربوطه در سراسر جهان ارتباط برقرار کنند.

این سند، به شکل فعلی آن، از ۲۸ اکتبر تا ۱۰ نوامبر ۲۰۰۲ در کنه‌هاگ تهیه شد. ویرایش و تکمیل آن در تسالونیک از ۸ تا ۹ مه ۲۰۰۳ انجام شد.

گزارشگر: ایزابل براگر

شرکت‌کنندگان

آر سی آگراوال (هند)

والیا آناپلیوتو (یونان)

استفان بلیشکی (بلغارستان)

جورجو بونسانتی (ایتالیا)

ایزابیل براژر (دانمارک)

مرجان بویل (بلژیک)

Jaime Cama Villafranca (مکزیک)

نیکولاس چارکیولاکیس (یونان)

Rob Crèvecoeur (هلند)

لوئیجی دئی (ایتالیا)

آلبرتو فلیچی (ایتالیا)

وایوس گانیتیس (یونان)

جورج کاواکاس (یونان)

هریس لیونیس (یونان)

پنه‌لوپه ماوردی (یونان)

واسیلیس پتروپولوس (یونان)

مایکل پتزت (آلمان)

اورسولا شدلر سائوب (آلمان)

والتر شودل (بلژیک)

نیمال دا سیلوا (سريلانكا)

رولند سیلوا (سريلانكا)

کپرستن ترامپداخ (دانمارک)

یوانیس زرووس (یونان)